

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ ___ ” _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «Банківська справа»

за темою:

**Аналіз інноваційних банківських продуктів в Україні
(на прикладі ПАТ «ПриватБанк»)**

Виконавець
студентка 42 групи
Кредитно-економічного факультету
Власова Світлана Ігорівна

Науковий керівник
К.е.н., доцент
Владимирська Наталія Іванівна

Одеса 2016

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
БАНКІВ НА РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ	5
1.1. Інноваційний банківський продукт: поняття та класифікація	5
1.2. Інноваційна стратегія банків на ринку банківських послуг та її види	11
1.3. Законодавче регулювання інноваційної діяльності банків та захист банківських інновацій в Україні.....	19
Висновки до Розділу 1	22
РОЗДІЛ 2.АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ ТА	
ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК».....	24
2.1. Розвиток інновацій у сучасній банківській системі України	24
2.2. Організаційно-економічна характеристика та аналіз діяльності ПАТ «ПриватБанк»	30
2.3. Інноваційна діяльність ПАТ «ПриватБанк».....	45
Висновок до Розділу 2	50
РОЗДІЛ 3.ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ	
ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ В УКРАЇНІ.....	52
3.1. Проблеми та перспективи інноваційної діяльності банків в Україні .	52
3.2. Рекомендації щодо вдосконалення інноваційної стратегії ПАТ КБ «ПриватБанк»	59
Висновок до Розділу 3	64
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	71
ДОДАТКИ.....	75

ВСТУП

В сучасних умовах необхідною умовою стабілізації економіки України є розвиток банківської системи та її ефективне функціонування. Цьому можуть сприяти інновації, що здатні покращити стан окремого банку та банківської системи в цілому. Саме інновації можуть вивести банки на відносно новий рівень функціонування, покращити конкурентні позиції банку на ринку банківських послуг як у короткостроковій так і в довгостроковій перспективах, розширити клієнтську базу, а також підвищити їх лояльність до банку. Тому дана тема є актуальною.

Дослідженню питання розвитку інноваційних банківських продуктів присвячені роботи таких науковців як: С. Єгоричева, В. Ткачук, В. Викулов, О. Меренкова, , Н. Чиж, О. Мошенець. Я. Кривич, І. Балобанов, П. Друкер, Б. Кінг, І. Карчева та інші.

Не знайшли належного відображення у працях зазначених вчених і потребують подальшої розробки дослідження сучасних тенденцій розвитку банківських інновацій. Тому вважаємо за необхідне визначити основні напрями інноваційного розвитку банків України.

Мета випускної роботи полягає в аналізі інноваційних продуктів банків України та ПАТ «ПриватБанк».

Завдання випускної роботи:

- 1) Визначити теоретичні аспекти інноваційної діяльності банків: сутність банківських інновацій та їх специфіку, сутність інноваційних стратегій та їх видів.
- 2) Проаналізувати законодавче регулювання інноваційної діяльності банків та визначити законодавчий захист банківських інновацій в Україні.
- 3) Оцінити інноваційну діяльність банків України.
- 4) Проаналізувати показники економічної діяльності та інноваційної діяльності ПАТ КБ «ПриватБанк».
- 5) Окреслити проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності банків України, запропонувати їх шляхи вирішення.

б) Розробити рекомендації щодо вдосконалення інноваційної стратегії ПАТ КБ «ПриватБанк».

Об'єкт дослідження – теоретичні та практичні аспекти інноваційної діяльності банків України.

Предмет дослідження – інноваційна діяльність ПАТ КБ «Приватбанк».

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувались наступні методи: системний аналіз і синтез, узагальнюючий методи для визначення теоретичних аспектів інноваційної діяльності банків; економіко - статистичний метод при аналізі основних показників діяльності банку; графічний для побудови графічних відображень отриманих даних; метод коефіцієнтів при дослідженні клієнтської бази банку, його рентабельності; порівняльний для зіставлення рівня розвитку інноваційної діяльності банків України та іноземних банків; SWOT- аналіз для дослідження сильних та слабких сторін банку, його можливостей і загроз.

Інформаційна база дослідження. Методологічною та теоретичною основами дослідження послуговували наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених-економістів, матеріали наукових статей періодичної преси, нормативно-законодавчі акти України (Закон України «Про банки та банківську діяльність», Закон України «Про інноваційну діяльність», Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» та ін. закони). В якості емпіричної бази дослідження використані статистичні звіти Національного банку України, офіційні статистичні матеріали Державного комітету статистики України, а також фінансові звіти ПАТ «ПриватБанк».

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши поняття «банківський продукт», «банківська інновація», «новий банківський продукт», «інноваційна стратегія» та «інноваційна політика» різних авторів можна зробити висновок, що єдиного підходу до їх трактування ще не визначено науковцями. Розглянувши дані поняття, визначили, що банківські інновації мають спільну характеристику – їх впровадження призводить до якісних змін у банківській сфері та сприяє отриманню банками прибутку, але впроваджувати інновації може далеко не кожен банк. Окрім того, що інноваційна діяльність є дуже ризиковою, необхідною умовою до її здійснення є не лише готовність банку до інноваційних змін, а і наявність потужного інноваційного потенціалу.

Щодо законодавчого регулювання, то інноваційна банківська діяльність в Україні регулюється близько 120 правовими актами, але все ж за кількістю і якістю нормативних законодавчих актів вона поступається подібним системам у розвинутих країнах світу. Також існують недоліки у законодавчому захисті прав на банківські інновації. Найбільш серйозною перешкодою для банків на шляху одержання патентів є дорожнеча та тривалість процесу патентування і підтримання його у силі.

В Україні рівень інноваційного потенціалу банків є достатнім, але на сучасному етапі не реалізується в повному обсязі через складну економічну ситуацію в країні. Українські банки, як правило, залучають досвід своїх західних партнерів, що унеможлиблює набуття власного досвіду унікальних розробок, але скорочує витрати на створення нових продуктів. На сьогодні лише 6 банків (Приватбанк, Ощадбанк, Альфа-банк, Укрсиббанк, ОТП Банк, Платинум банк) працюють за всіма сучасними напрямками інноваційного розвитку:

- 1) наявність Інтернет-банкінгу;
- 2) наявність мобільних додатків для смартфонів та планшетів;

3) представленість у соціальних мережах та взаємодія через них із клієнтами;

4) наявність автоматизованих відділень, терміналів самообслуговування.

Основними факторами, що вплинули на формування даної тенденції є недосконале законодавство, недостатність власних коштів та відсутність інвесторів, ризикованість і незахищеність операцій із вкладення коштів в інноваційні проекти, застаріле обладнання, дефіцит кваліфікованих працівників, слабка активність спеціалістів, відсутність попиту на інновації, недостатнє використання маркетингових досліджень і маркетингових інструментів та ін. На нашу думку, шляхами вирішення даних проблем є:

а) Відповідність інноваційної діяльності банків потребам клієнтів, шляхом проведення маркетингових досліджень.

б) Удосконалення інноваційних стратегій банків, визначенням чітких цілей та оптимізацією рівнів управління (контролю).

в) Розробка реалістичних планів досягнення цілей інноваційних стратегій.

г) Пошук додаткових ресурсів на здійснення інноваційної діяльності.

д) Підготовка та перепідготовка працівників банків та їх стимулювання до участі в розробці інноваційних ідей.

Найбільш інноваційним банком, на нашу думку, слід уважати «ПриватБанк», який займає лідируючу позицію серед інших банків та відзнаки на міжнародному рівні за свої інновації. Проаналізувавши основні економічні показники діяльності ПриватБанку можна стверджувати, що сильними сторонами банку є ефективна депозитна політика, маркетингова та інноваційна політика, збільшення клієнтської бази, зменшення ризику незбалансованої ліквідності, збільшення стабільної частини фінансових ресурсів. Слабкі сторони банку – незначне зниження надійності банку та захищеності його кредиторів та вкладників, зменшення доходів, але незважаючи на складну економічну ситуацію в країні менеджери банку приймають досить ефективні рішення для того, щоб банк залишився на ринку та не втратив довіри своїх клієнтів. Інноваційна стратегія Приватбанку Інноваційна політика банку

орієнтована на впровадження на усеукраїнському ринку принципово нових, провідних банківських послуг, які надають клієнтам нові та спрощені можливості управління своїми фінансами. Так, ще на початку 2000-х рр. банк став одним із перших у світі, що почав використовувати одноразові динамічні SMS-паролі. До останніх інновацій, які отримали визнання по всьому світі, належать такі продукти, як: платіжний міні – термінал, вхід в Інтернет-банкінг через QR-код, онлайн-інкасація, десятки різноманітних мобільних додатків. Так інноваційна політика ПриватБанку є досить ефективною, що дозволило банку стати лідером на ринку. Завдяки впровадженню інновацій банк залучив 600 тис. корпоративних клієнтів і 13,9 млн клієнтів- фізичних осіб, це пояснюють тим, що сьогодні тільки ПриватБанк забезпечує обслуговування клієнтів у цілодобовому режимі, без вихідних і також дає можливість використовувати найсучасніші технології, та є найприбутковішим банком України (за 2015 року отримав 216 млн грн). Також підтвердженням є високі рейтинги банку як і державних, так і міжнародних. Банк визнано найкращим українським банком у рейтингу Europe Banking Awards 2015 року, який щорічно публікується британським журналом EMEA Finance та найкращим банком з обслуговування фізичних осіб у відділенні рейтингом «50 провідних банків України – 2016 (банк посів перше місце в номінаціях «Обслуговування фізичних осіб у відділенні», «Карткові кредити», Private banking, «Інтернет-банкінг»). У 2015 році ПриватБанк став фіналістом одного з найпрестижніших світових банківських рейтингів Retail Banker International. ПриватБанк став першим українським банком, що увійшов до числа номінантів конкурсу і був номінований у двох категоріях – «Найкраща стратегія розвитку відділень» і «Найкраща інновація в платежах».

Банк слідує за усіма сучасними перспективними напрямками банківських інновацій, спрямовує свою діяльність на надання високотехнологічних послуг та активну взаємодію з клієнтами в рамках моделі everyday banking, сутність якої полягає в тому, що банк стає центром екосистеми, яка дає можливість банку підтримувати постійний контакт з клієнтами в режимі 24/7/365, це

дозволило банку збільшити кількість клієнтів та їх довіри і лояльності, покращити імідж банку. Для зміцнення своїх позицій на ринку банку слід продовжувати впроваджувати нові технології та створювати нові банківські продукти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кочетков В. М., Нікітін А. В. Маркетинг у банку: Конспект лекцій [Текст] / Кочетков В. М., Нікітін А.В. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2002. – 88 с
2. Романенко Л. Ф. Банківський маркетинг: Підручник [Текст] / Романенко Л. Ф. – Київ: ЦНЛ, 2004. – 344 с.
3. Киселев В. В. Управление банковским капиталом (теория и практика) [Текст] / Киселев В. В. – М.: Экономика, 1997. – 256 с.
4. Борисов А. Б. Большой экономический словарь [Текст] / Борисов А. Б. – М. : Книжный мир, 2003. – 895 с
5. Масленченков Ю. С. Технология и организация работы банка: теория и практика / Ю. С. Масленченков. – М., 1998. – 432с.
6. Банки та банківська справа/ під ред. Балабанова І.Т. – К.: 2013. - 304 с.
7. Банківський менеджмент: Підручник/ за ред. Е.Ф. Жукова, 3-е изд., Перераб. і доп. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2009. - 303 с.
8. Закон України "Про банки і банківську діяльність"
9. Брегеда О.А. Ринок банківських послуг в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку : дис. ... канд. екон. наук : 08.04.01 / О.А. Брегеда // Київський національний економічний ун-т. – К., 2002. – 196 с
10. Єгоричева С. Б. Банківські інновації : навч. посіб. / С. Б. Єгоричева. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 208 с.
11. Ткачук В. О. Інноваційна політика банків на ринку банківських послуг / В. О. Ткачук // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2013. – Том 14. – № 2. – С. 43-51
12. Викулов В. С. Типология банковских инноваций / В. С. Викулов // Финансовый менеджмент. – 2004. – № 6. – С. 75-82.

13. Меренкова О. В. Інноваційні технології банківської діяльності як елемент сучасного економічного мислення / О. В. Меренкова // Сучасна картина світу: Природа, суспільство, людина: збірник наукових праць. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. - С. 186-194.
14. Лапін О.В. Інноваційний банківський продукт: поняття та класифікація. – 2015.
15. Ермасов СВ., Ермасова Н.Б. Инновационный менеджмент: Учебник для вузов. — М.: Высшее образование, 2007. — С 146.
16. Гунин В.И. и др. Управление инновациями: 17-модульная программа для менеджеров "Управление развитием организации". Модуль 7. — М.: ИНФРА-М, 2000. — С. 57; Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2003. — С. 261
17. Павленко ІЛ. Економіка та організація інноваційної діяльності: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2006. — С 95.
18. Никонова И А., Шамгунов Р.Н. Стратегия и стоимость коммерческого банка. — М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. — С. 26.
- 19, Алавердов А.Р. Стратегический менеджмент в коммерческом банке: Учебник. — М.: Маркет ДС, 2007. — С. 24.
20. Викулов В.С. Концептуальный подход к разработке инновационной стратегии коммерческого банка /І Финансовый менеджмент. — 2004. — № 5. — С. 106—121; Козьменко СМ., Шпиг Ф.І., Волошко І.В. Стратегічний менеджмент банку. — Суми: ВТД "Університетська книга"1 , 2003. — С. 305; Уткин ЭЛ., Морозова И.И., Морозова Г.И. Инновационный менеджмент. — М.:Акалис, 1996. — С. 39—40.
21. Санто Б. Инновация как средство экономического развития. — М.: Прогресс, 1990. — С. 196—198.
22. Водочек Л., Водачкова О. Стратегическое управление инновациями на предприятии: — М.: Экономика, 1989. — 167 с.
- 23.Ермасов С.В., Ермасова Н.Б. Инновационный менеджмент: Учебник для вузов. — М.: Высшее образование, 2007. — С. 146—147.

24. Козьменко С.М., Шпиг Ф.І., Волошко І.В. Стратегічний менеджмент банку. — Суми: ВТД "Університетська книга", 2003. — С. 307
25. Андибур А.П. Визначення пріоритетів інноваційних стратегій підприємств як пере думова ефективного управління // Проблеми науки. — 2006. — № 2. — С. 11.
26. Гейтс Б. Бизнес со скоростью мысли / Б. Гейтс. Изд. 2-е, исп. — М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2001. — 480 с.
27. Ткачук, В. О. Інноваційна політика банків на ринку банківських послуг [Текст] / Василь Онуфрійович Ткачук // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. — Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету "Економічна думка", 2013. — Том 14. — № 2. — С. 43-51.
28. Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України, затверджений Верховною Радою України від 04.07.2002 № 40-IV. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
29. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/main/3687-12>
30. Власова С.І., Владимирська Н.І. Аналіз інноваційних банківських продуктів (на прикладі ПАТ «ПриватБанк») [Текст] // XXII Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція «Проблема розвитку науки XXI століття». — 2016.
31. Інновації українських банків: смартфони, годинники і селфі. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.svb.org.ua/news/innovatsii-ukrainskikh-bankiv-smartfoni-godinniki-i-selfi>
32. Кенийский банк будет работать через Telegram и Whatsapp / Банковские инновации [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://prodengi.kz/innovacii_v_bankah/kenijskij_bank_budet_rabotat_cherez_telegram_i_whatsapp/

33. Фінансова звітність ПриватБанку. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://privatbank.ua/about/finansovaja-otchetnost/>
34. Приват банку на ринку. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://privatbank.ua/privatbank-na-rynke/>
35. ПриватБанк. Про банк. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://privatbank.ua/about/>
36. Мобільні додатки ПриватБанку [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://privatbank.ua/apps/>
37. ПриватБанк перевів усіх своїх співробітників на iPad [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://privatbank.ua/news/privatbank-perevel-vseh-svoih-sotrudnikov-na-ipad/>
38. ПриватБанк першим з українських банків став privat.bank [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://privatbank.ua/news/privatbank-pervym-iz-ukrainskih-bankov-stal-privat-bank/>
39. Власова С.І., Владимирська Н.І. Аналіз інноваційних банківських продуктів (на прикладі ПАТ «ПриватБанк») // Конференція кафедри банківської справи ОНЕУ – 2016.
40. Румянцев А. Private banking – эксклюзив для миллионеров / А. Румянцев // Финансовый директор. – 2006. – №5. – С. 75–80
41. Відомості з Реєстру платіжних систем [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=8436153
42. "Top 8 Ways Banks Will Spend Their 2014 IT Budgets" (2014), American Banker. 3/31/2014, Vol. 178 Issue 48. — p. 1.
43. Скинер К. «Цифровой банк» / Крис Скинер // Интернет-лекция в Приватбанку. – 2014.
44. Кинг Бретт. Банк 3.0. Почему сегодня банк – это не то, куда вы ходите, а то, что вы делаете / Кинг Бретт [Пер. с англ. М. Мацковской]. – М : ЗАО «Олимп- Бизнес», 2014. – 520 с.
45. Лакоснік Є. // Банківські інновації на ринках, що розвиваються // Банківська практика за кордоном. – 2015. – № 7